

Nocek orzęsiony *Myotis emarginatus* (1321)

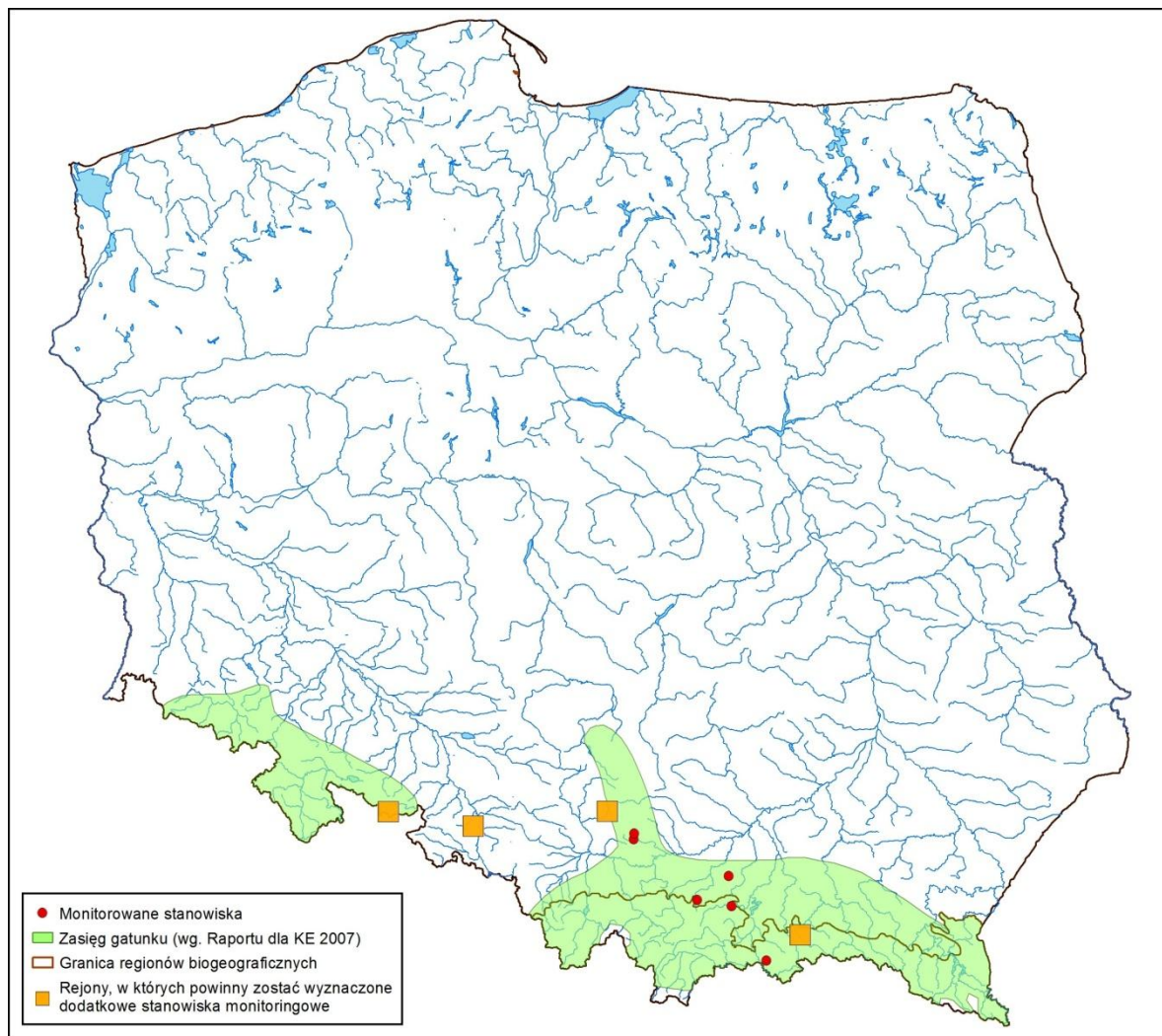


Koordynator: Rafał Szkudlarek

Ekspert: Szkudlarek Rafał

Gatunek występuje zarówno w regionie biogeograficznym kontynentalnym, jak i alpejskim. Stopień rozpoznania rozmieszczenia i wielkości populacji tego gatunku w naszym kraju jest niewystarczający.

Liczba i lokalizacja stanowisk i obszarów monitoringowych.



Ryc. 1. Rozmieszczenie stanowisk monitoringu gatunku na tle jego zasięgu geograficznego

Dla potrzeb monitoringu podkowca małego w 2009 r. wybrano 6 stanowisk badawczych położonych w obu regionach biogeograficznych: kontynentalnym (4) i alpejskim (2). Wyselekcjonowane stanowiska objęły swym zasięgiem wszystkie znane obecnie regiony, w których stwierdzono występowanie nocka orzęsionego (z wyjątkiem Dolnego Śląska i Opolszczyzny), z czego dominuje najlepiej do tej pory zinwentaryzowany pod względem występowania tego gatunku obszar Małopolski. Wszystkie badane stanowiska położone są na obszarach siedliskowych sieci Natura 2000 lub na obszarach proponowanych jako przyszłe ostoje.

Tab. 1. Zestawienie wszystkich badanych stanowisk i obszarów.

Lp.	Nazwa stanowiska	Lokalizacja stanowiska
Region alpejski		
1	Jaworzna	Proponowany obszar Ostoje Nietoperzy Beskidu Wyspowego
2	Wierchomla Wielka	Obszar Natura 2000; Ostoja Popradzka PLH120019
Region kontynentalny		
1	Czerna	Obszar Natura 2000; Czerna PLH120034
2	Krzeszowice	Proponowany obszar Krzeszowice
3	Nowy Wiśnicz	Proponowany obszar Nowy Wiśnicz
4	Szczyrzyc	Obszar Natura 2000; Opactwo Cystersów w Szczyrzycu PLH120023; aktualnie proponowany obszar Ostoje Nietoperzy Beskidu Wyspowego

Wyniki badań i ocena stanu ochrony

Podsumowanie wyników badań wskaźników na stanowiskach

Tab. 2. Zestawienie ocen wskaźników na badanych stanowiskach w regionie biogeograficznym alpejskim i kontynentalnym

Parametr	Wskaźniki	Ocena		
		FV	U1	U2
Region alpejski				
Populacja	Liczebność	2		
Siedlisko	Powierzchnia	2		
	Dostępności wylotów dla nietoperzy	2		
	Zabezpieczenie przed niepokojeniem	2		
	Udział terenów zalesionych w otoczeniu schronienia	2		
	Długość elementów liniowych w otoczeniu schronienia	2		
Region kontynentalny				
Populacja	Liczebność	4		
Siedlisko	Powierzchnia	4		
	Dostępności wylotów dla nietoperzy	3	1	
	Zabezpieczenie przed niepokojeniem	4		
	Udział terenów zalesionych w otoczeniu schronienia	4		
	Długość elementów liniowych w otoczeniu schronienia	4		

Wskaźniki stanu populacji:

Liczebność. Na wszystkich sześciu monitorowanych stanowiskach wskaźnik ten wskazywał na stan właściwy, co oznacza, że w żadnym z nich nie zanotowano spadku liczby osobników

korzystających ze schronienia. Wzrost liczebności zaobserwowano na stanowisku Jaworzna. Do największych znanych kolonii tego gatunku należy zaliczyć stanowiska w Jaworznej, Krzeszowicach i Szczyrzycu.

Wskaźniki stanu siedliska:

- **Powierzchnia:** Na wszystkich sześciu monitorowanych stanowiskach wskaźnik ten wskazywał na stan właściwy, co oznacza, że we wszystkich schronieniach dostępna dla nietoperzy była cała powierzchnia schronienia.
- **Dostępności wylotów dla nietoperzy:** Tylko w jednym (Czerna) z 6 schronień wskaźnik otrzymał ocenę „stan niewłaściwy”, na strychu klasztoru znajduje się wiele potencjalnych miejsc wlotu, są one jednak nieoznakowane i mogą być w każdej chwili zamknięte (podnoszone na okres letni uchylne okna).
- **Zabezpieczenie przed niepokojeniem:** Wszystkie schronienia zabezpieczone są we właściwy sposób przed nielegalną penetracją (zamknięte dla osób nieupoważnionych do wejścia).
- **Udział terenów zalesionych w otoczeniu schronienia:** Na wszystkich sześciu monitorowanych stanowiskach wskaźnik otrzymał ocenę „stan właściwy”. Udział procentowy terenów zalesionych w otoczeniu schronienia (w promieniu 2 km od kolonii) waha się od 13,3% do 67,8%, a więc jest większy od proponowanej wartości granicznej 10%.
- **Długość elementów liniowych w otoczeniu schronienia:** Na wszystkich sześciu monitorowanych stanowiskach wskaźnik ten otrzymał ocenę „stan właściwy”. W otoczeniu kolonii obecne liczne integralne liniowe elementy krajobrazu, które mogą być wykorzystywane jako korytarze ekologiczne, służące komunikacji między schronieniem a żerowiskiem.

Podsumowanie ocen stanu ochrony gatunku na badanych stanowiskach

Tab. 3. Podsumowanie ocen stanu ochrony gatunku na stanowiskach w regionie biogeograficznym alpejskim i kontynentalnym

Lp.	Stanowiska	Oceny			
		stan populacji	stan siedliska	perspektywy	ocena ogólna
Region alpejski					
1	Jaworzna	FV	FV	FV	FV
2	Wierchomla Wielka	FV	FV	FV	FV
Region kontynentalny					
1	Czerna	FV	FV	FV	FV
2	Krzeszowice	FV	FV	FV	FV
3	Nowy Wiśnicz	FV	FV	FV	FV
4	Szczyrzyc	FV	FV	FV	FV

Stan populacji: Na wszystkich badanych stanowiskach stan populacji oceniono jako bardzo dobry. We wszystkich omawianych stanowiskach obserwuje się wzrost lub utrzymanie liczebności na przestrzeni kilku lat.

Stan siedliska: Stan siedlisk na wszystkich badanych stanowiskach oceniono jako właściwy, na co wskazuje właściwy stan zarówno wybranych elementów samych schronień (dostępna

powierzchnia schronienia i jego dobre zabezpieczenie oraz dostępność wlotów) jak i ich otoczenia (właściwy udział terenów leśnych, obecność licznych elementów liniowych).

Perspektywy ochrony (z uwzględnieniem zagrożeń): Perspektywy zachowania gatunku są generalnie dobre. Przy zachowaniu obecnego stanu użytkowania obiektów, stanowiących schronienie nietoperzy oraz ich najbliższego otoczenia jak i okolicznych obszarów leśnych przewiduje się utrzymanie obecnego stanu populacji, tym bardziej, że wszystkie stanowiska położone są na zatwierdzonych lub proponowanych obszarach sieci Natura 2000. W trakcie tegorocznego monitoringu w większości stanowisk nie odnotowano żadnych zagrożeń dla kolonii noca orzęsionego. Wśród największych potencjalnych zagrożeń dla kolonii należy wymienić: remonty dachów w okresie rozrodu nietoperzy, zmiany w najbliższym otoczeniu kolonii (wycinka drzew, instalacja iluminacji) oraz likwidację żerowisk lub/i tras przelotu (duże wylesienia, likwidacja liniowych elementów krajobrazu).

Ocena ogólna: Na wszystkich badanych stanowiskach stan gatunku oceniono jako właściwy, na co składał się właściwy stan populacji oraz siedliska oraz brak stwierdzonych negatywnych oddziaływań.

Stan ochrony gatunku w obszarach Natura 2000

Tab. 4. Podsumowanie ocen stanu ochrony gatunku w obszarach Natura 2000 położonych w regionie kontynentalnym

Oceny					
Lp.	Obszary	stan populacji	stan siedliska	perspektywy	ocena ogólna
Region alpejski					
1	Ostoje Nietoperzy Beskidu Wyspowego (proponowany) – 2 stanowiska	FV	FV	FV	FV
2	Ostoja Popradzka PLH120019	FV	FV	FV	FV
Region kontynentalny					
1	Czarna PLH120034	FV	FV	FV	FV
2	Krzeszowice (proponowany)	FV	FV	FV	FV
3	Nowy Wiśnicz (proponowany)	FV	FV	FV	FV

Wszystkie badane stanowiska znajdują się w obrębie zatwierdzonych lub proponowanych obszarów Natura 2000 i są to jedyne znane schronienia letnie kolonie gatunku w tych obszarach. Niemniej na podstawie monitoringu tych schronień, o stanie ochrony gatunku w całych obszarach można wnioskować tylko w przypadku obszarów Czarna i Krzeszowice, które obejmują same schronienia i ich najbliższe otoczenie. W przypadku pozostałych obszarów można tylko

wnioskować o stanie gatunku na poziomie znanych schronień letnich i ich najbliższego otoczenia. Stan ten jest dla wszystkich obszarów właściwy (FV).

Stan ochrony gatunku na poziomie regionów biogeograficznych

Tab. 5. Ocena stanu ochrony gatunku w regionach biogeograficznych (schronienia letnie)

Region	Oceny			
	stan populacji	stan siedliska	perspektywy	ocena ogólna
Region biogeograficzny kontynentalny	FV	FV	FV	FV
Region biogeograficzny alpejski	FV	FV	FV	FV

Ze względu na niewystarczający stopień rozpoznania populacji tego gatunku w naszym kraju, badane stanowiska stanowią jedynie orientacyjną próbę, pozwalającą na ocenę stanu ochrony tego gatunku (w zakresie schronień letnich) na poziomie regionów biogeograficznych. Wyniki monitoringu tych kilku stanowisk wskazują na stan właściwy w obu regionach, należy jednak nadmienić, że występowanie tego gatunku w naszym kraju oraz jego biologia nie została jeszcze rozpoznana w stopniu satysfakcjonującym. Dodatkowo, aby mieć możliwość pełnej oceny stanu populacji oraz jej siedliska, niezbędnym było by objęcie monitoringiem również stanowisk zimowych tego gatunku.